

Primorski list
 izhaja vsaki 1. 10. in
 20. dan v mesecu. Co-
 sta za celo leto 1 gr.
 50 n, za pol leta 75 n.
 Posamezne številke se
 dobivajo v tabakarnah:
 Nunske ulice in Solske
 ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Uredništvo in sprejemstvo
 muje v Goričij, Nunske
 ulice št. 10. — Neprau-
 kovana pisma se ne
 sprejemajo. Rokopisi se
 ne vračajo. Upravništvo
 sprejema oglase in ma-
 nuala po pogodbi.

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna

DR. JAKOB MISSIA,

knez in nadškof goriški.

Epitof. & Bude v Gradcu.

Slovenskim posojilničarjem!

O slovenskem posojilništvu se je že veliko govorilo. Ne, govorilo se še ni dovolj, le pisalo se je veliko o njem; z besedo, z živo besedo so se pa slovenski posojilničarji še vse premalo pred slovenskim svetom oglašali. Res sklicujejo posamezne slovenske posojilnice vsako leto svoje ude na občni zbor; toda na tem se razpravljajo le suhe gospodarske zadeve vsake posamezne posojilnice. Večje zanimivosti je vsako leto občni zbor „Zveze slovenskih posojilnic“ v Celji. Toda tudi ta shod slovenskih posojilničarjev ni tako živahen, kakor bi bilo želeli, ker se sklicuje navadno še le po zimi. Širše važnosti bi bili lahko vsako leto tudi občni zbori „Zveze kranjskih posojilnic“ in „Gospodarske Zveze.“ Tudi občni zbori „centralne posojilnice“ slovenske niso bili dozdaj mnogobrojno obiskani, ker se niso vršili v večjem mestu in ob ugodnejšem času. Vse te okoliščine, in to, da bi se vzbudilo pri slovenskih posojilničarjih večje zanimanje za vse skupne zadeve slovenskega posojilništva, napotilo je „Centralno posojilnico slovensko, na letošnjem občnem zboru, da skliče leta 1898 v večje mesto še drug občni zbor, ki bi bil nekakošen splošen shod slovenskih posojilničarjev, ali prvi „veliki zbor slovenskega posojilništva.“ Na tem shodu bi se v prvič v večji družbi razpravljalo o načelih in organizaciji slovenskega posojilništva, kajti marsikaj še ni jasno in dognano v zavodih našega denarnega in združnega gospodarstva. V pretres kaže z nova vzeti Raiffeisenova in Schulze-Dellitsch-eva načela in odobriti kaže naš slovenski posojilniški sistem. Prerešati kaže na javnem shodu z ene strani prednosti, z druge strani pa neugodnosti zakona z dne 1. junija 1898.

Posebno temeljito bi bilo potreba pretrasti načrt novega združnega zakona. Kazalo bi znabiti kazati na napačnosti in škodljive določbe, ki se nahajajo v pravih nekaterih posojilnic. Govoriti bi se utegnulo znabiti tudi še o knjigovodstvu naših posojilnic.

Gledé organizacije posameznih posojilnic in njih razmerja do sosednih sester bi se znabiti sprožil predlog, kje kaže še posojilnice snovati in kje jih ne kaže; kjer je več posojilnic skupno v enem kraju ali blizu skupaj v enem okraju, bi se nasvetovati utegnulo, kako bi se one združile ali približevale, oziroma svoj delokrog tako odmerile, da ne bi se spodtikala niti ena ne nad delovanjem druge. Največje važnosti je pa dobra organizacija tistih društev, katera so vzela v svoje varstvo posamezne slovenske posojilnice.

Ta društva, oziroma zadruge so: 1. „Zveza slovenskih posojilnic“ (v Celji) 2. „Zveza kranjskih posojilnic“, 3. „Gospodarska zveza“ (obe v Ljubljani) in 4. „Centralna posojilnica slovenska“ (v Krškem). Ker so pravila prvih treh društev taka, da lahko sega eno društvo v delokrog drugega, treba bi bilo v tej zadevi mirno in rodoljubno besedo spregovoriti, da se ne bi niti enemu društvu krivica godila, marveč nasvetovati, kako bi se zamajčil vsem obstanek in kako naj bi ta društva s „Centralno posojilnico“ vred med seboj se podpirala in sporazumno podpore dajala vsem slovenskim posojilnicam in zadrugam n. pr. na ta način, da bi izdajala skupno svoj časnik prirejela učne tečaje in tako dalje. — Na tem shodu bi se sploh nič ne podiralo, nikoga ne sumničilo, nič ne politikovalo. Shod naj bi namreč zidal in družil ter v veliki meri in z jasno ter slovesno besedo pospeševal narodno gospodarstvo po Slovenskem, kolikor se ono razodeva v slovenskih posojilnicah in drugih gospodarskih zadrugah.

Celi shod naj bi imel v resnici slovesen obraz. Na tem shodu bi se namreč tudi o tem posvetovali, kako bi slovensko posojilništvo v svoji skupnosti praznovalo letos 50 letni jubilej našega presvetlega cesarja. V tej zadevi niso namreč dosedaj naše posojilnice še ničesar ukreniti mogle. Nekatere so še preslabotne, druge so pa za narodne namene že veliko žrtovale. Podpisana „Centralna posojilnica slovenska“ torej namerava resno sklicati: prvi shod slovenskih posojilničarjev, in to v belo Ljubljano prve dni meseca avgusta. Predno pa stori potrebne korake v to svrhu, mora vendar v smislu sklepa občnega zbora za mnenje poprašati prvič svoje zadržnice, drugič pa tudi vse ostale naše posojilnice. Naj nam one poročati blagovolé. Ali žele takov shod? Ali naj se skliče v Ljubljano?

S kakošnim dnevnim redom? Koliko zastopnikov utegnejo odposlati i. t. d.

Načelstvo „Centr. posojilnice slovenske“.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor še vedno ubija čas s jezikovno razpravo. Jezikovna je v vseh pomenih, najbolj pa zato, ker se o nji jezika brez konca in kraja. Uspeha itak ne bode, ker hočejo nemški razsajati zopet razsajati radi razpusta graškega mestnega zbora.

Vlada je predložila nekatere res potrebne in koristne zakonske predloge. Načrte zakonov, „da se odpravi časniški in koledarski kolek, da se znižajo prepisinske pristojbine pri kmečkih in sploh pri malik posestvih, da se odpravijo mitnice z državnih cest, da se ustanovi poseben statistički urad za delavce,“ mora vsaki pravi prijatelj ljudstva z veseljem pozdraviti. Da pa se nadomesti, kar bi vsled teh zakonov državni blagajni izpadlo, hoče vlada uvesti davek na prodajo sladkorja, in sicer 6 gld. od 100 kg. S tem, kakor sploh z davki na živila, ne moremo biti zadovoljni. Zakaj naj bi ravno nižji sloji nosili vso težo davkov. Ko bi vlada uvedla borzni davek, dobila bi država 15 - 17 milijonov gld. na leto, in ne bi bilo treba obdačevati najbolj potrebnih vsakdanjih rečij. Bogati kapitalisti bi ne poginili vsled borznega davka.

Predsedstvo državnega zbora je sklenilo, da se mejklici (opazke poslalsalcev med govorom) ne bodo več bilježili v hitropisnih zapisnikih. To je hud udarec za „vnete“ poslance, katerih delovanju za zatirani nemški narod višek so bili razni škandalozni mejklici. Sedaj volilci o marsikaterem svojih zastopnikov ne bodo nič več čuli.

Ogerska vlada je zopet pričela prepričevati papeževim nuncijem na Dunaju. Povod jim je dalo imenovanje kanonika Voršaka pomožnim škofom in vikarijem škofa Strossmayerja. Banffyjeva vlada ima pravico vtikati se v zadeve, ki so strogo cerkvenega značaja. Pa vendar zastoj.

Prosluli Wolf je na najsuroveji način napadel tridentinskega knezoškofa, ker je svojim škofljanom prepovedal brat, liberalno „Bozener Zeitung“. Grozil je tudi z Nemčijo, ter je njegov govor jasno dokazal, da je vse obstrucijsko gibanje veleizdajškega značaja, ker računava na pomoč od zunaj.

Vnanje države.

Slovinci v Italiji obrnili so se s spomenico, pisano na slovenskem jeziku, do italijanske prestolonaslednice Jelene. Prosilili so jo, naj bi zagovarjala njih pravice ter jih ščitila.

Volitve v Belgiji so dovršene zmaganosti so katolici, ki imajo 2 glasova več, kakor v prejšnji zbornici. Liberalci in socialisti delovali so združeni, toda brezuspešno.

Vojska med Španijo in Ameriko, Ameriško brodogradje je res streljalo na utrdbe v Santiagu. Ne ve se nič gotovega, je li španjsko brodogradje bilo v zalivu. Gotovo je, da so Španjci z torpedi potopili ameriško ladjo „Merrimac“, ter so se Amerikanci morali umakniti.

Španjci se nepopisno radujejo zmage nad Amerikanci, katerim so poškodovali še tri druge ladje. Amerikanci pa nasprotno hvalijo prekanjenost Schleyevo, ki je z razbito ladjo popolnoma zaprl pot Španjcem, da ne morejo iz zaliva. Kdo ima tu prav, seveda nihče ne more uganiti. Admiral Schley ima pred zalivom 20 vojnih ladij. To brodogradje je zopet pričelo streljati na španjske utrdbe, a popolnoma brez uspeha. Ker so uvideli, da na morju Španjcem ne morejo do živoga, odredil je admiral Sampson, da se poda kar največ moštva na suho in v zvezi s vstaskimi četami napade Španjce od nasprotni strani. Posrečilo se je že Amerikancem dovesti na suho 5000 mož pri Punta Capera. Na suho so dovedli tudi nekaj topov. Če le ni kaka ameriška raca.

Novejša ameriška poročila poročajo neugodno za Španjce, Admiral Schley je zopet začel bombardovati utrdbe ob zaliva Santiagu. Ameriški topovi so razbiti vse španjske utrdbe. Jedna španjska ladija je poškodovana. Osem Španjcev je ubitih, 32 ranjenih. Po daljšem boju je ameriško brodogradje prodrlo do mesta Santiagu. Bolje gre Španjcem na suhem. Pri Pinar del Rio premagali so večjo ustaško četo.

Dopisi.

Iz Šempetra pri Gorici. Lepo je bilo, lepo včeraj v Šempetru. Cerkev je bila okrašena, kakor še nikdar poprej ne; pa tudi zunaj cerkve Šempeter ob procesiji še ni videl kaj takega. Župljani so na prošnjo preč. g. dekana napravili štiri prekrasne oltarje, enega sam župan prevz. grof Coronini, drugega možje, tretjega žene in četrtega dekleta. Vsi so bili lepi, a najbolj pa je ugajal dekliški. Kdor bi se hotel prepričati, kako iznajdljivi so Šempeterci v svojem posebnem navdušenju za cerkev, pa naj le pride se prepričati in pogledat h procesiji, ki bo ravno tako slovesno na praznik sv. Petra in Pavla.

mevalo iz tisuč grl. Mislil sem si: „No, saj vendar nisem tako slab claqueur.“ — Ko je bil kresijskemu glavarju uradno došel konstitucijo zaševajoči cesarjev manifest, prebral ga je 22. marca z mostovža kresijskega, — zdaj glavarstvenega — poslopja. Tresle so se mu roke, nekaj zarad slovesnosti trenutka, nekaj, ker je videl ves Travnik natlačen ljudi. — Ves čas „ustavnega“ veselja in hrupa smo nosili „kokarde“, iz prva belo-rudeče, potlej rudeče, nazadnje bele — vse na neko skrivno povelje. Hodili smo tudi v kolegij s kokardami; nekega dne pa spregovoril prof. Stibel: „Ich bemerke bei einigen Herren Cocarden; das, das ist unsere Cocarde“ (dotaknil se je svojega ovratnika).

Stara goriska meščanska straža — „cittadini“ — se je prelevila v novouniformljeno „narodno stražo“ („Nationalgarde“, „guardia nazionale“), ki je imela svoje posebno stražišče v kosarnskem poslopju tik cerkve sv. Ignacija in opravljala ponočno patroljsko službo po mestu. Poveljnik tej straži je bil stotnik v pokoji Jak. grof Mels-Collaredo. Vojaške vaje — jako smešne — je imela nova „garda“ na Rójkah. Izprva so se narodni stražniki veselili svojega „Dienst“, ali že v kratkem so se ga naveličali. Ostalo jim je pa vendar še eno veselje: da so hodili ob nedeljah v uniformi in Solkan, St. Andrež i. dr. po stari gorški šegi na dobro južino (spomladi: „quarantza cui sparg“ — jaguje s špargelju). Največi „jux“ leta 1848 za nas vse je bila „dijaška akademična légija“ na modroslovišči. Na magistratu so dobili dijaki stare rjave „cittadinske“ puše in uganjali vojaške vaje na šolskem dvorišči; „filozof“ prof. Viktorin je bil stotnik akad. legije. Toda zadosti o rogoviljenji l. 1848; kar je dobrega in stalnega prineslo, kazalo se je še le pozneje, ko so se bili ljudje streznili.

Po mojem površnem opisu zgodovinskega l. 1848 je vsak čitatelj že lahko sam sodil, da so novi vtisi kolikor toliko v kot potisnili vtise prve dr. Castellani-eve ekshorte, pameti pa vendar nismo izgubili in poklica tudi ne vsi; vendar pa je ena tretjina mojih gorških kolegov v I. ali II. letu odpadla. — Vkljub vsem homatijam smo obeh semestrov preskušnje redno in dobro opravili. — V nedeljo 6. avg. je bila velikanska patriotska slavnost na grof Attems-ovem dvorišči v Podgori v veseli spomin vseh naših avstrijskih zmag v Italiji. Tisti dan — cesar pa mi v Gorici nismo še vedeli — je bil po 5 hudih mesecih slovesni vhod fm. Radecki-ga in naše zmagonosne vojske v Milan. — Drugi dan je imela biti za-me preskušnja iz cerkv. zgodovine, ktere debelega IV. zvezka nisem bil še prebral. Eno vprašanje ma zadene res iz IV. zvezka; pomagala mi je dr. Schwab-ova zgodovina, ki sem jo imel še živo v spominu. (Šlo je za Napoleona I. in papeža).

Na gimnaziji in modroslovišči smo se učili zgodovino franc. revolucije, v kateri se pogostem omenja „kokarda“, ali nikdo nam ni povedal, kaj je to.

Moja doba in podoba.

Spisal Andrej Marušič.
(Dalje.)

Ravnatelj je bil še nekaj časa stari kanonik, mons. Peter Filley, za njim prof. III. leta („moralist“) g. Anton Caffou (Kafol) iz Cerknega. Spiritual je bil — tudi še-le kratek čas — dr. Dominik Castellani, mož resnega, asketičnega obraza in značaja. Z novembrom 1847 so vpeljali za eksterniste nekaj novega, namreč posebno ekshorto ob nedeljah (ob 11. uri dop.) in lat. večernice v zaprti semen. kapeli. To pa ni trajalo dolgo. Pretresla me je prva ekshorta po tekstu: „Quousque claudicabis inter Baal et Dominum Deum nostrum?“ Videti bledega dr. Castellani-a podobo in slišati njegov tresoči se glas in pa vsebino govora — to je ostalo za-me nekaj nepozabnega.

Ali prišlo je „noro“ leto 1848., prišla je „ustava“ („konstitucija“). Kar se je tisto leto, kakor drugod, tudi v naši še primitivni, blagodušni stari Gorici uganjalo, tega bi mlajši rod skor ne verjel. Gorica je bila do dna srca zvesta in vdana Avstriji in cesarju. Beseda „konstitucija“ je bila od marca naprej noč in dan na vsakem jeziku, ali razumeli so jo le nekateri starejši in izobraženi gospodje, drugi so znali le tje v en dan vpiti „Viva la costituzion“ — Kakor hitro smo bili izvedeli, kaj se je od 13. marca naprej na Dunaji godilo, napravili so tukaj sijajno bakljado z godbo, ki je — dasi je bilo vreme deževno in ulice blatne — vse mesto prehodila; kdor je le mogel iz hiše, udeležil se je tega velikanskega obhoda; vsa okna so bila razsvetljena. Tik mojega stanovanja „via Macelli“ — zdaj „Morelli“ — št. 7 je bilo eno stanovanje nerazsvetljeno; množica se ustavi in začne tuliti: „Fuora i lumi!“ Jez posežem vmes in zavpijem na ves glas: „Non v'abita nessuno!“ in zdajci so se te besede ponavljale čedalje v širjih krogih, če ne, bili bi okna pobili. Pred škofijo se vsa ogromna množica zopet ustavi; knez-nadškof Franc Ksav. Lušin, prebrati ljubljencev vseh Goričanov, je stal na mostovžu; kar naenkrat zaženejo: „Altezza, benedizione!“ Ko premilostljivi in prečastitljivi knez roko za blagoslov povzdigne, klečalo je znabiti kakih 6000 ljudi v — blatu! Ta prizor je eden najveličastnejših in ginljivih v mojem življenju. Ko smo se pomikali mimo centraln. bogoslov. semenišča, pozdravljali so nas z oken semeniščani z robci, brisavkami in prestrali; ves navdušen zavpijem jez: „Evviva il giovane clero!“ „Evviva“ se je od-

1) Menda prosto po III. bukvalh kraljev (18, 21.) „... Elias ... ait: Usquequo claudicatis in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum; si autem Baal, sequimini illum“

veleposestnik v Playab, izplačal ustanovnine	100.—
Zenska podružnica sv. Cirila in Metoda v Prvačini na račun ustanovnine 1. obrok	25.—
Gospodje iz Podgore po g. Edy. Prinčiču	3.—
Podporno in bralno društvo v G. na račun ustanovnine 2. obrok	25.—
Po upravnistvu „Soče“ v št. 41 iz dne 24. maja izkazanih	54.81
Po upravnistvu „Soče“ v št. 42 iz dne 27. maja izkazanih	58.55
Občina Prvačina na račun ustanovnine 3. obrok	10.—
Rutar Simon, c. kr. profesor v Ljubljani, na račun ustanovnine 7. obrok	10.—
Gospa Rein v Vipavi podarila dohodek veselice v bivši vipavski čitalnici	6.—
Semelič Ivan, posest. v Podragi	2.—
Dr. Josip Kenda, zdrav. v Vipavi, na račun ustanovnine	40.—
Po upravnistvu „Soče“, kakor v št. 44. št. izkazano	59.10
Estetični klub pri Zajcu	10.— ^{1/2}
Neki duhovnik iz naših gorā na račun ustanovnine 3. obrok	20.—
skupaj gld. 2.923.46 ^{1/2}	
Vsled prejšnjih izkazov	11.905.06
Do 5. jun. torej došlo v gotov. 14.828.52 ^{1/2}	
Odbor društva „Solski dom“.	

„Hovder, hovder, hovder,“

ali kajiva slovnica.

(Dalje; sp. A. M.)

Tudi danes moram važni „se“ odločiti. Od „Sv. Lucije na Mostu“ (glej št. 16, „Pr. l.“) piše neki razumnik — to se brž vidi — nekaj tako zanimivega, da bi jez ne bil nikdar veroval, da se kaj takega doživim.

Odkar so naši „hovdravci“ vpeljali hrvaško konstrukcijo: „imenovati koga učiteljem“, smo se jez in marsikteri drugi poznavec našega jezika že dokaj smejali, pa tudi jezili zaradi te neumne novotarije, ki pristoja naši krasni slovenščini, kakor mački sedlo.

Ko sem bil jez še deček, nisem slišal nikdar drugače reči, ko: „so ga zbrali za župana“, „so ga ložili za župana“, „so ga nar'dili za župana“; torej zmeraj le „za župana“. Pozneje, ko sem začel gojiti slovastvo slovenščino, smo pisali: „imenovali so ga sodnika“ ali „za sodnika.“ Je še le kakik 10 let, odkar se je po slepih in brezmiselnih posnemavcih tujščine vtihotapila nesrečna konstrukcija: „imenovati koga sodnikom“.

Kaj pa je to „sodnikom“? Sesti sklon — orodnik — v ednini je. Napinajte zdaj možgane in logiko, kakor in kolikor hočete, nikdar vam ona ne pritrđi, da je to — pametno; naj rečejo Hrvti in naši novotariji, kar hočejo. Prav čudno se mi zdi, da je Sket-ova slovnica (7. izdaja 1. 1894, §. 273) orodnik „om“ (em) sploh sprejela; piše namreč: „imenovali so ga za učitelja, ali tudi: učiteljem“. Lep ta: „ali tudi“, kaj ne? Zakaj neki: učiteljem? Jez, ko bi bil resen in ne šaljiv slovnicar, bi rekel: Za voljo božjo, samo „učiteljem“ ne! Püstimo torej za vselej nerodni in izrodni orodnik: učiteljem, sodnikom ter pišimo: „imenovali so ga učitelja ali za učitelja“. — Tolklo, kar se tlebe orodnika v ednini. — Neverjetno pa se mi zdi, da bi bil kdo pisal namesti edninskega orodnika — 3. sklon t. j. dajalnik — v množini; znabiti je tu kaka pomota v prepisu. Sicer je dandanašnji vsa mogoče. Če ni p. n. g. dopisnik „od Sv. Lucija“ dotičnika, s katerim je govoril, napačno razumel, moram misliti, da ima dotičnik edninski možki srodnik „učiteljem“ za množinski dajalnik, ker imata oba sklona isto končnico; zato je naredil za žensko — množinsko konstrukcijo: „okr. š. svet“ Vas je imenoval začasnim učiteljem“. Tako je! Če hoče kdo ustreči mōdi, mora ubogo učiteljico, ktera je gotovo ena sama oseba, popred razcepiti na več kosov, da naredi iz nje več oseb, več učiteljic; potlej se jim prilega množinska konstrukcija: „imenoval... učiteljicam“!! Prilega se gledé množine, gledé sklona (orodnika) pa še zmeraj ne; saj ženski množinski orodnik se glasi: učiteljicami.

S tem sem odgovoril na vprašanje ad a). — Ad b). Ker se v obeh naslednjih konstrukcijah (ad b. in ad c) nahaja „moderni“ glagol „proglasati“, naj povem, da se je tudi predpona „pro“ vrnila v slovenščino po „hovdravcih“. Berite, kar piše gospod M. Pleteršnik v slovensko-nemškem slovarju, II. delu, na strani 346. Tedaj proč s proglasanjem, propovedovanjem itd.! — Zdaj pa naj pojasnim stavek: „proglasa... sodišče M. S. polnoletnim in samostojnim“. „Sodišče“ je

poslopje ali prostor, kjer je „sodnja“. To le mimogredé. Dajalnik: „polnoletnim“ je nastal, kakor zgorej ad a. Po slovenski bi se reklo: „Sodnja je razsodila, izrekla, potrdila, ... da je M. S. polnoletna, ... ali: „sodnja je spoznala M. S. za polnoletno“. Ko bi imel jez zakon in dotični nemški formular pred seboj, našel bi gotovo deset rekov za enega, s katerimi bi se dala M. S-i in komur koli polnoletnost prav čisto slovensko prisoditi.

Ad c. Da bi bil dotični govornik lepo po domače rekel: „cesta ... ni še spoznana (priznana) za skladovno“, v čem bi bila razlika med njim in nevednimi poslušavci? Govornik mora biti učen, originalen, interesanten, mora zabeliti svoj govor tako, da poslušavcem vsak hip kak neslovenski ocvrek zadiši, da postanejo hovdravci tudi oni. Kdor že hoče imeti lepodoneči dajalnik množinski, naj se posluži glagola „prišteti“ ter reče: „ta ... cesta ni še prišteta skladovnim cestam“. Sicer pa ljuba preprostost! Govorimo in pišimo: „ta cesta ni še skladovna“.

Slednjič želi g. dopisnik „od Sv. Lucije“ tudi še razsodbe gledé mehkužnega „eljevanja“ po naših šolah. Ne zamerite, tega vprašanja ne razumem.

Mislite li na izgovarjanje „l“-a na koncu besed, da se namreč „l“-a izgovarja kot „l“, in ne kot „v (u)“? Če mislite to, je moj odgovor: In dubiis libertas. Za slovnično in pravopisno vajo ima izrekanje „l“-a, kakor je pisan, nekaj zá-se.

Čisto treba govoriti! Da, ali to „čisto“ mora biti res čisto. Jez poznam osebe in šole, v kterih je „čisto“ govorjenje nekaj turški jezik. Če je: Bög = bök, lépo = läpo; snög = snäk; prišel = prišu; namesti: nasprótoval = nasprotvön itd. je tak jezik čist? Nekó modernó govorjenje (v šoli jezik in otroke pači) Tako šolsko slovenščino imajo učenci po pravici za nekaj od domače materinsčine popolnoma različnega; ščāsoma zanesejo znabiti naj hujše šolske napake v družino; in, ker berejo pozneje tudi že časnike, ki dandanašnji v jezikovnem oriru navadno preveč „hovdrajo“, t. j. tajščino slepo posnemajo, kako žlobudranje mora po tem takem nastati?! Saj je slišimo žalibog vsakdan pri naših polovičarskih ali četrtinskih omikancih.

Pa kaj bi zmeraj le godérnjali! Saj imam danes vendar tudi nekaj veselja, ker vidim, da se tudi drugi zanimajo za lepoto in čast našega jezika, n. pr. p. n. g. dopisnik „od Sv. Lucije“. Kakor so g. g. duhovniki po svojem poklicu „sivski“ čuvaji, da varujejo namreč vero, tako naj bodo vsak v svojem kraji tudi jezikovni čuvaji. Oni so vedno med ljudstvom, njim se nepreocentjivi zakladi naših starih naravnih narečij sami v oceno in prarabo ponujajo. Ne zanemarjajte jih! Naša stara domača „resnica“ je več vredna, ko vse tujé „iščine“; išč vsakdanji „zapisati“, zaznamiti“ (-ovati) velja več kot tuji „zabiležiti“; tudi stari sosed in znavec „goldinar“ je boljši, ko novi, dvojni prijatelj „forint“ itd. itd. — Mene veseli, torej da je dopisnik „od Sv. Lucije“ (v 16. št. „Pr. l.“) premišljiv čuvaj mile slovenščine, kakor tudi tisti gospod (v isti št.), kteremu je mar za to, kako naj se cerkvene uraduje imenujejo.

(Dalje prih.)

*) Dopisnico 4. jun. t. l. prejel. Pis.

Štev. 301

op.

Razglas.

Naznanja se, da

JAVNA DRAŽBA
zastavil IV. četrtleta t. j. mesecev
januarja, februarja in marca 1897.
začne v
ponedeljek, dne 13. junija 1898.
in se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavnice
in ž njo združene hranilnice.
V Gorici, dne 5. maja 1898.

Zalogo piva

je moje pivovarne v Laškem trgu oddal sem gosp. **Jožefu Stolfa v Sežani**. Priporočam se slav. občinstvu, da nas počaste z obilim naročilom, ker jamčim za točno in dobro postrežbo. Podpirajte narodna podjetja!

Simon Kuček,
pivovar.

Živinorejci pozor!

V Lokavcu pri gospodu Josipu Vidmarju dne 19. junija ob 9 uri zjutraj se odda v najem za eno ali več let košnja velike senožeti „Kosi“ v katastr. občini Lokavec. Sena daje senožet nad 200 centov. Kdor hoče kaj več zvedeti o tem naj se obrne ustmeno ali pismeno do podpisaneга.

Andrej Lasič
v Gorici ulica sv. Petra 5.

ZALOGA PIVA

iz prve kranjske eksportne pivovarne

T. FRÖHLICH-A

— na Vrhniki pri Ljubljani —

priporoča svojo izborno pivo v sodčkih in steklenicah, ktere so plombavane, ter že v pivovarni z najbolje rležanim pivom napolnjene.

Obetajoc p. n. častitim odjemalcem iz mesta in dežele v vsakem obziru solidno in točno postrežbo priporoča se za blagohotna naročila

udani

Joško Rovar

zaloga vrhniškega piva

GORICA — Rabatišče št. 18.

ANTON ŽBOGAR

v Podtrunu Sempeterska cesta

TOBAKARNA

priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu v Podtrunu in v okolici za obilno kupovanje raznih jestvin. Vse po skromni ceni.

Anton Kuštrin

v gosposki ulici št. 23, v hiši g. dr. Lisjaka,

priporoča čast. duhovščini in slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino raznih potrebščin n. pr.: Kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portoriko in druge. — Olja: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. — Petrolij v zaboju. — Sladkorja razne vrste. — Moko številko 0, 1, 2, 3, 4, 5. — Več vrst rajža. — Miljsveče prve in druge vrste namreč po 1/2 kila in od enega funta.

Razpošilja blago na vse kraje — Cena primerna. — Postrežba točna.

Fani Drašček

— Stolne ulice št. 2 —

prodaja

šivalne stroje

vsake in najnovejše vrste tudi na obroke in po jako nizki ceni.

Naročila sprejema poznani narodni prodajalec jestvin

Peter Drašček

istotam!

J. Pipan & C. v Trstu

Ma Valdirivost

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, za stroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.

Prva slovenska trgovina z železjem

KONJEDIC & ZAJEC

prej G. Darbo

GORICA — pred nadškofijo št. 9. — GORICA

Priporočata po najnižih cenah svojo bogato zalogo najboljšega stajerskega železa in pioščevine raznega obrtniškega, poljedelskega, vinogradskega in pohišnega orodja. Prevzenata naročila za vse stave in podjetja. Glavna zaloga za Gorico in okolico izdelkov c. kr. priv. tovarne; pripoznano najboljih kotlov od g. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga najboljšega koroškega acalon in terescian jekla. — Zaloga Portland in roman cementa. — Cesar ni v zalogi priskrbi se nemudoma.

Kupujeta staro železo in kovine po najvisji ceni!

Vsako naročilo izvrši se nemudoma in vestno!